

Hoofdstuk Sturen en veiligheid.

DE TIEN GEBODEN VOOR VEILIG ROEIEN

Sloeproeien is een watersport, en op het water gelden bepaalde vaarregels. Op de Dokkumer Ee geldt het BPR, of te wel het Binnenvaart Politie Reglement. Op internet en in watersportwinkels zijn overzichtelijke BPR boekjes te koop.

Wij hebben de volgende 10 geboden voor veilig varen. Net als Mozes hebben we die in twee tabletten gebeiteld:

De eerste vijf geboden gaan over de **voorbereiding**; waar moet je aan denken voordat je het water op gaat.

De tweede vijf geboden gaan over **veilig varen**; waar moet je op letten tijdens het varen.

Hieronder volgen de **Tien geboden** voor veilig roeien in korte opsomming.

Vorbereiding

1. Ken jezelf, je bemanning ** en je boot

Onervaren stuurman? Ga dan te rade bij de ervaren bemanning. Ga nooit in het donker varen met een onervaren stuurman! Oefen het sturen dan eerst een paar keer overdag!

Onervaren roeiers aan boord? Bij voorkeur vóór de 1^e roeitocht informeren over het roeien, de veiligheid (zoals Bruggen passeren; riemen in en bukken) en de persoonlijke uitrusting. Tijdens de 1^e tocht bij voorkeur op het achterste bankje. En naast een goede- en ervaren roeier, die kan coachen. De andere roeiers bemoeien zich er niet mee.

Heeft de boot mankementen? Is je mobiel en de marifoon opgeladen? Check of het lampje het doet, haal anders nog batterijen (en reserve) bij de supermarkt. **Zonder licht mag er niet worden uitgevaren** bij (invallende) duisternis tijdens het roeien.

2. Vaar niet uit bij gevaarlijk weer

Onweer, mist (minder dan 400 meter zicht), windkracht 5 of hoger of een grote kans erop? **No-go!**

3. Ken de commando's

Als roeier ben je de aandrijving van de boot. Je stuurman moet altijd op je kunnen rekenen. De stuur moet ook goed verstaanbaar zijn. Ook achterin en onder alle omstandigheden.

4. Zorg voor kleding en drinken

Altijd voldoende (reserve) laagjes kleding aan boord, en wat te drinken (eten) om de motor op gang te houden.

5. Respecteer de zee en open water

zwemvesten, zeekaarten, navigatie/ GPS, kompas, communicatie, nautische berichten; stroming, wind, golfhoogte.

Veilig Varen

6. Wees Waakzaam

Voorkom risicovolle situaties, de boten zijn kwetsbaar bij aanvaring. Neem de tijd om de situatie goed in te schatten, help de stuurman met kijken. **Bij twijfel: speel op veilig.**

Kijk vaak en goed achterom. Zorg dat je weet wat er voor én achter je gebeurt.

Stop alleen als je zichtbaar blijft voor andere vaargebruikers. Zorg als je stopt dat je aan de kant ligt en stop niet in een bocht of vlak bij een brug.

Geef overige scheepvaart (beroepsvaart) altijd voldoende ruimte. Maar laat je ook niet wegdrücken. Houd / Claim de ruimte die je nodig hebt voor je eigen veiligheid.

7. Hou kort de kant

Vaar dicht (2 tot max 6 meter) uit de kant: begeef je niet, of zo kort mogelijk, in het drukkere midden vaargebied van de rivier, kanaal, vaargeul of betonning.

8. Hou Stuurboordwal

Vaar aan de stuurboord wal. Als je moet oversteken om daar te komen en het is niet veilig? Dan kun je gewoon aan bakboord wal blijven varen.

9. Steek veilig over

Steek alleen over als je zeker weet dat het kan. Vaar daarom 'open'. Steek haaks en snel over. Wanneer je de stroom corrigeert met het roer, ben je langer in de vaargeul dan gewenst.

10. Besef dat je slecht zichtbaar bent

Draag opvallende kleding; liefst fluorescerend geel of oranje.

Grote schepen hebben een grote dode hoek en zien je snel over het hoofd. Ip: zie jij de stuurhut, dan kan de schipper jou ook zien.

Voer in het donker altijd verlichting.

Ga ervan uit dat je op de radar niet waarneembaar bent.

CHECKLISTEN

CHECKLIST VEILIG SLOEPROEIEN

1. Weet iedereen aan boord dat veiligheid niet alleen een verantwoording is van de stuurman maar van iedere opvarende?
 2. Kennen de stuurman en alle roeiers alle roeicommando's, en worden deze regelmatig geoefend?
 3. Heeft de stuurman, en eventueel de invalstuurman, FSN certificaat 'bekwame stuur' en (ruime) ervaring bij omstandigheden met verhoogd risico (winter, donker, stroming, drukbevaren water)?
 4. Bepaalt de stuurman of er geroeid kan worden, en onder welke voorwaarden? Elke roeier kan voor zichzelf bepalen of hij/zij wil roeien onder de geldende omstandigheden.
 5. Is de weersverwachting gecheckt, en houden stuurman en bemanning rekening met te verwachten weersomstandigheden?
 6. Is er minimaal één mobiele telefoon (in een waterdichte hoes te dragen onder de kleding) aan boord tijdens het roeien? Is de KNRM app geïnstalleerd? Is de Watersport app geïnstalleerd? En Rode Kruis App geïnstalleerd?
 7. Is de juiste uitrusting aan boord?
 8. Kennen de stuurman en ten minste 2 andere opvarenden de regels bij calamiteiten?
 9. Hebben de stuurman en ten minste 2 andere opvarenden voldoende EHBO- en reanimatiekennis?
 10. Weten de stuurman en ten minste 2 andere opvarenden wat te doen bij een man overboord situatie?
 11. Draagt de stuurman een reddingsvest? Als die een regenpak / laarzen aan heeft, of vaart in het donker, of bij harde wind => 4 bft.
 12. Draagt iedere opvarende een reddingsvest bij omstandigheden met verhoogd risico (winter, voorjaar, in het donker en/of op drukbevaren water)? De roeiers dragen dan bij voorkeur een automatisch opblaasbaar reddingsvest.
- 12 x JA? TOP!

UITRUSTING AAN BOORD

Overweeg de volgende uitrusting aan boord van een roeisloep of -boot;

1. Een handpomp;
2. 2 hoosvaten / emmers;
3. Een deugdelijke voor- en achterlijn - vast op de wal op de ligplaats - en een set aan boord. (mede in verband met het slepen van een sloep in noodgevallen. De beide lijnen aan boord kunnen dan als een sleeplijn dienen);
4. Voldoende reddingsmiddelen voor alle opvarenden, waaronder ten minste één deugdelijk reddingsvest voor de stuur en optioneel een per opvarende. Een waterdichte EHBO-koffer. Met daarin ook 2 reddingdekens tegen onderkoeling of oververhitting;
5. Voldoende - reserve - water (tegen uitdroging). Dat is de verantwoordelijkheid van alle opvarenden;
6. 1 toeter voor het geven van geluidsseinen;
7. Navigatiemiddelen waar je positie op af te lezen is; De KNRM app geeft de positie weer. De Watersport app is een (gratis) elektronische waterkaart voor Fryslân;
8. Een mobiele telefoon in waterdichte hoes te dragen onder de kleding;
9. **De 2 lijnen aan boord kunnen als MOB werplijn dienen.** Een zwemtrapje oid voor het aan boord helpen van drenkelingen;

VOORZORGSMATREGELEN

Een bekwame stuur neemt voorzorgsmaatregelen!

1. Check weersverwachting
2. Aanpassen / annuleren van training na meteocheck
3. Voldoende warme kleding aan, reddingsvest aan
4. Zomer: roeiers voldoende (reserve) water mee
5. Winter: roeiers voldoende (reserve) kleding mee
6. Reddingsvesten aan boord
7. EHBO koffer / EHBO'er(s) aan boord
8. Vaarbewaarkaart aan boord
10. GSM mee, in waterdichte hoes (te dragen onder de kleding), batterij vol, Watersport, KNRM- en Rode Kruis App geïnstalleerd?
11. Juiste verlichting mee en klaar om te voeren, eventueel reservebatterij

NOODPROCEDURES – TEL TOT 10!

- 1.. Zorg dat duidelijk is wie de leiding heeft
2. Houdt het hoofd koel – geen paniek!
3. Bepaal de positie van de sloep
4. Schat de situatie in en houdt overzicht
5. Blijf kalm en stabiliseer de ontstane situatie
6. Stel logische prioriteiten in en onderneem acties
7. Geef korte en duidelijke aanwijzingen aan de bemanning **
8. Alarmeer op tijd en indien nodig uit voorzorg
9. Gebruik indien mogelijk hulp van omringende vaartuigen
10. Denk – in deze volgorde – aan:
 - a) je eigen veiligheid
 - b) De veiligheid van je bemanning
 - c) Het behoud van je schip

** de stuur heeft de leiding, indien de stuur in opleiding is, vooraf afspreken wie de leiding bij Nood neemt. Niet alles zelf doen als stuur, maar delegeren en de regie houden.

BINNENVAARTPOLITIEREGLEMENT (BPR)

De belangrijkste voorrangsregels op het water

1. Stuurboordwal heeft voorrang
2. Klein (schepen tot 20 mtr lengte en beroepsvaart < 20 mtr lengte) wijkt voor groot (schepen vanaf 20 mtr lengte)
3. Motor wijkt voor spierkracht wijkt voor zeil: een roeisloep dient voorrang te verlenen aan een zeilboot, een motorboot dient voorrang te verlenen aan een roeisloep
4. Schepen van gelijk type
 1. Motorboten onderling en roeisloepen onderling
 - Op tegengestelde koersen wijken beide uit naar stuurboord
 - Op kruisende koersen met gevaar voor aanvaring heeft het schip van stuurboord voorrang, het schip van bakboord dient bijtijds en duidelijk voorrang te verlenen
 2. Zeilschepen onderling
 - Schip met zeil(en) over bakboord heeft voorrang op schip met zeil(en) over stuurboord
 - Bij zeil(en) over hetzelfde boord wijkt loef voor lij

De voorrangsregels

- Roeisloepen en -boten (vallen onder categorie *kleine* schepen tot 20 meter lengte) **verlenen altijd voorrang** aan grote schepen (langer dan 20 meter)
- Roeisloepen en -boten **verlenen voorrang aan zeilschepen** (een zeilschip met ondersteuning van de motor is een motorschip). Let op, er zijn uitzonderingen, lees daarom [BPR artikel 6](#) goed door!
- Veerponten, passagiersschepen, sleep- en duwbotten en vissersschepen die in bedrijf zijn, hebben altijd de rechten van 'groot'. Ook als ze korter zijn dan 20 meter.

Weersomstandigheden

Wees tijdens trainingen en wedstrijden bedacht op plotselinge veranderende omstandigheden, of calamiteiten. De weersomstandigheden kunnen veranderen, zware buien of mist kunnen het zicht onverwacht sterk verminderen. Een of meerdere van de opvarenden kunnen onwel worden, of gewond raken. Door slecht zeemanschap van een ander schip kun je betrokken raken bij een ongeval. Zorg, zeker tijdens trainingen op open water, bij voorkeur voor;

1. middelen om hulpdiensten in te roepen, bv de KNRM app of een mobiele telefoon met voldoende batterijcapaciteit.
2. middelen om de aandacht te trekken,
3. middelen om te navigeren zodat bij plots opkomende mist de weg terug naar de haven gevonden kan worden, er zijn tegenwoordig uitstekende apps. Zoals voor Fryslân de Watersport App.
4. een toeter om bij slecht zicht signalen te kunnen geven aan andere schepen **Het mistsein is een lange stoot met tussenpozen van ten hoogste 1 minuut.**

Hou de weersomstandigheden goed in de gaten. Zoek bij naderend onweer zo spoedig mogelijk de thuishaven of andere beschutting van een haven op. Let op in de buurt van grote schepen, ze veroorzaken soms grote boeg- en hekgolven en hebben vaak een dode hoek voor het schip van honderden meters lang. Bij voorkeur nooit voor een groot schip oversteken, maar achterlangs.

Hoofdstuk sturen en veiligheid Dick Nagelkerke, René van Nette, Wim Haalboom, Bart Bakker

Bronnen: Federatie Sloeproeien Nederland, www.veiligsluoproeien.nl, varen doe je samen! en
Roeivereniging T.I.O.G. ,Rotterdam, (de TIOG geboden voor veilig roeien)